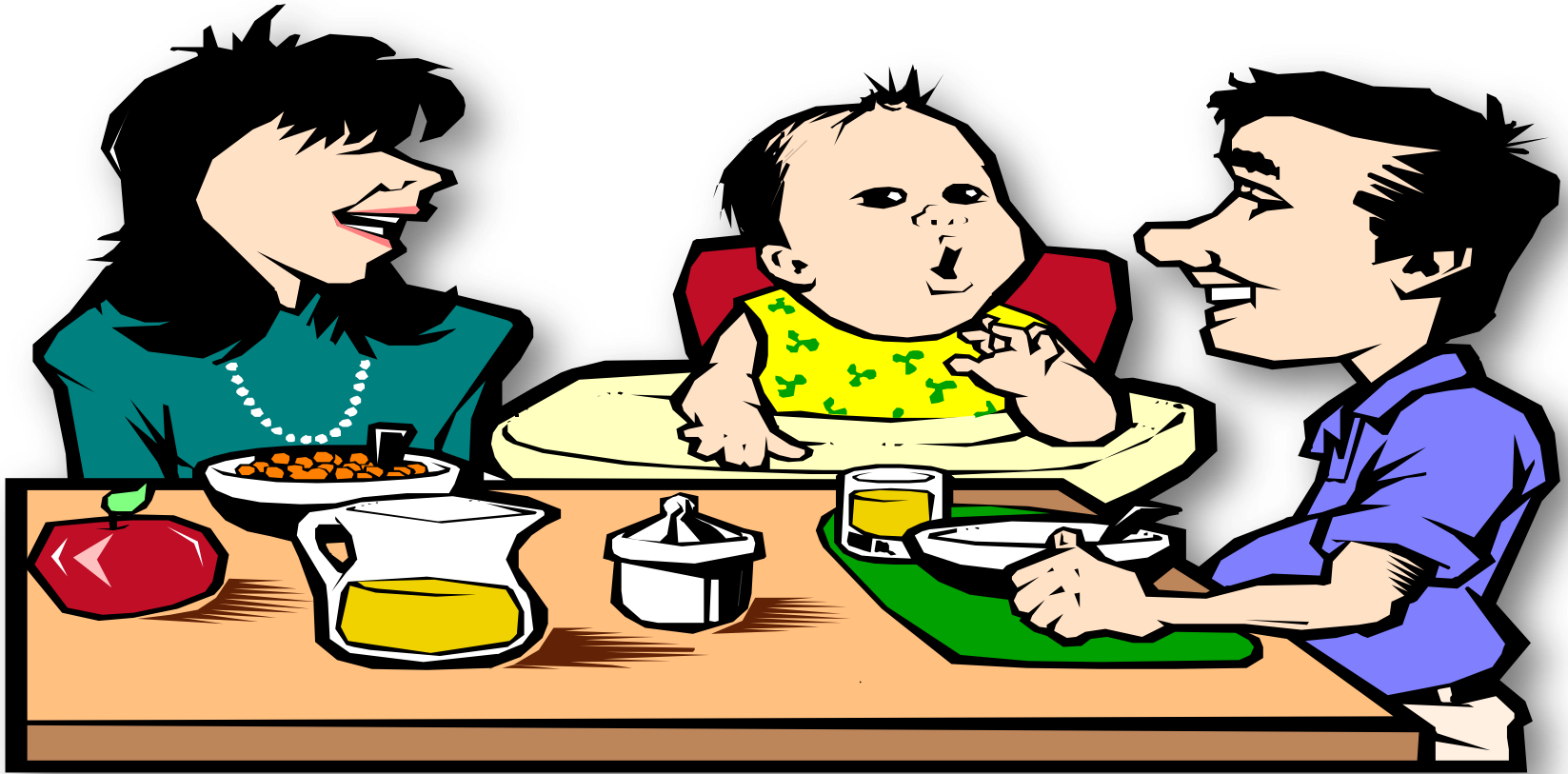

ÖĞRETMENİN BEDEN DİLİ

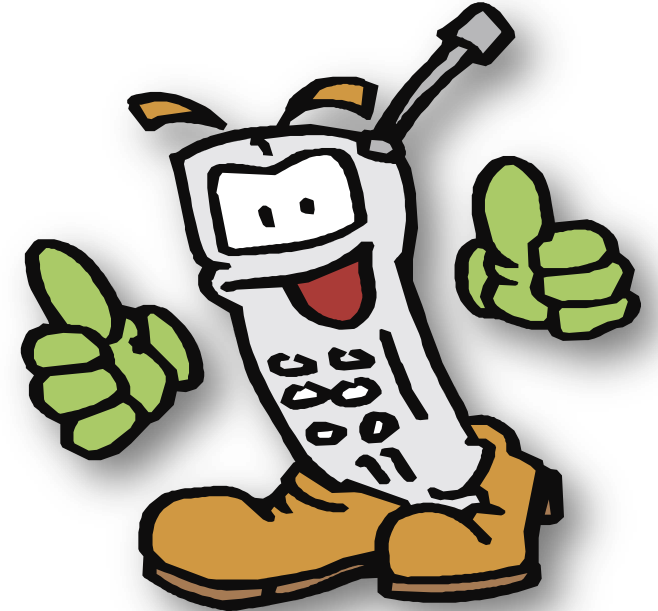
Doç. Dr. Necati CEMALOĞLU

İletişimde önemli olan ne söylediğiniz değil, nasıl söylediğinizdir.

İletişim, bir canın başka bir cana değmesidir.

Bir kaynağın davranışını kasıtlı biçimde etkilemek üzere alıcıya mesajlar iletilmesi.

SÖZ % 7

SES % 38

BEDEN DİLİ % 55

Beden Dili Nedir?

Jest, mimik, oturuş ve duruş gibi çeşitli tavırlarla farklı duygular anlatılır. Buna beden dili denir.

Bölgeler ve Hakimiyet Alanı

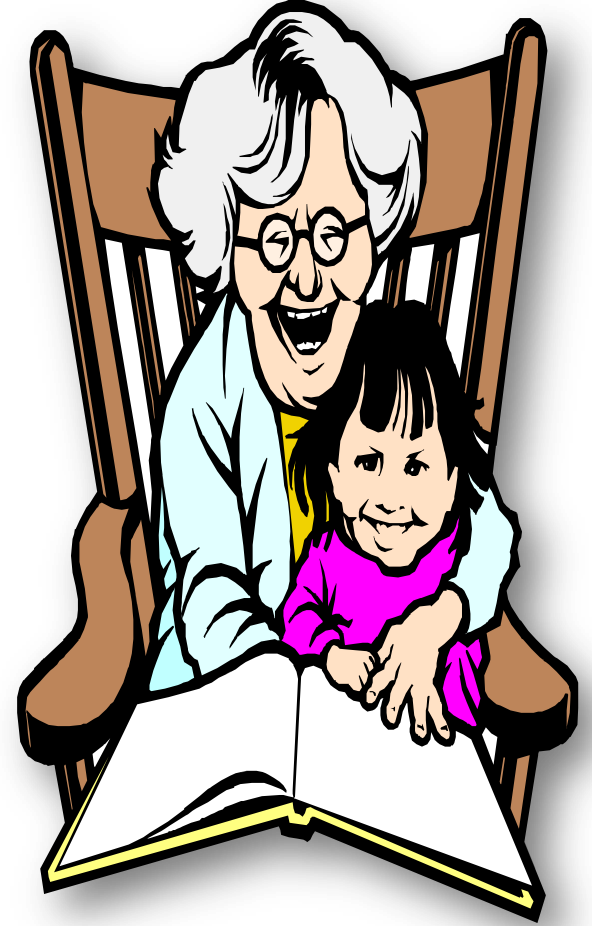
Özel alan
0-46 cm

Kişisel alan
47-120 cm

Sosyal alan
121-350 cm

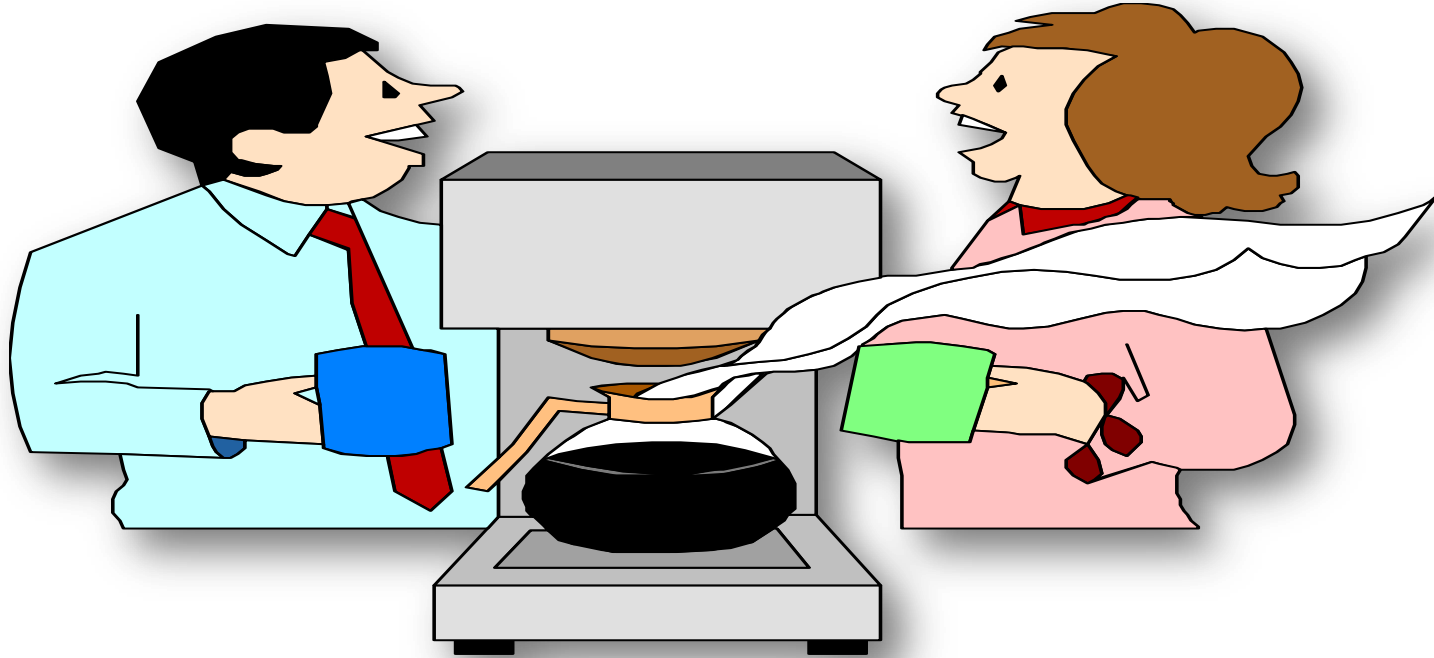
Özel Alan

Anne, baba, eş, çocuklar
ve çok yakınlar girebilir.
Alan ihlâl edildiğinde kalp
atışı artar, öğrenci strese
girer.

Kişisel Alan

2 arkadaşın yemek masasında koruduğu alandır. İhlâl edildiğinde, eğer rahatsızlık yaratıyorsa alan korunur.

Arkadaşlar, tanıdıklar,
çalışma arkadaşları ve
sosyalleşme etkinlikleri
için ayrılan alandır.
Öğretmen ile öğrenci velisi
arasındaki alandır.

- Kritik alan
- Kaçış alanı
- Soyutlanma
- Çalışma alanı

Oturma Düzeni

Ön sırada oturanlar, diğer sıralardaki öğrencilere göre daha fazla derse katılır. İkinci derecede duvar kenarında oturan öğrenciler derse katılır. Daire ya da "U" sınıflarda öğretmenin yanındaki sandalyelere öğrenciler kolay kolay oturmaz..

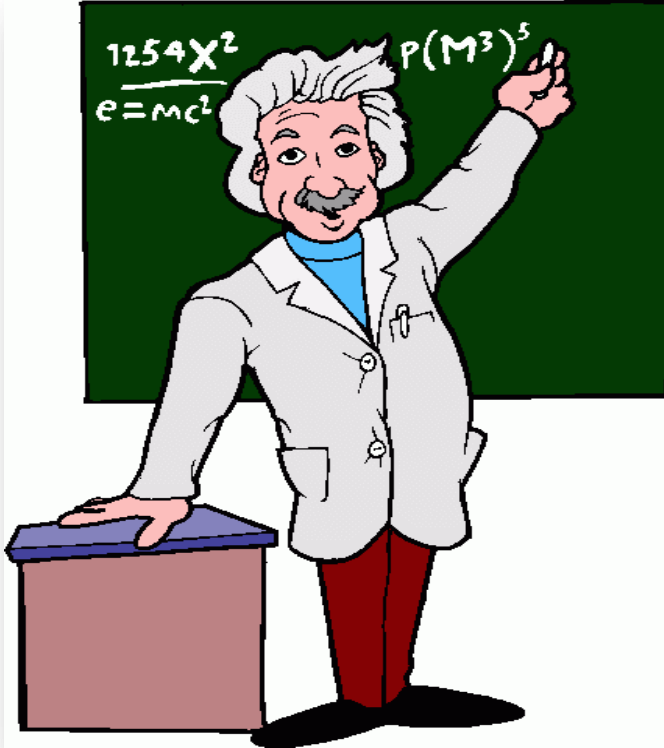

Masada Oturarak Ders Anlatan Öğretmen

Bu öğretmen, öğrencileri
ile kendi arasına masayı
çekerek, etkin iletişimi
engellemiştir.

Masaya Dayanan Öğretmen...

Gücünü iyi kullanamaz.
Yorgun, bitkin ve tükenmiş
öğretmen imajı yaratır.

Tahtaya Yapışıp Kalmak..

Öğretmeni, öğrenci
gözünde güçsüz ve
zayıf yapar.

Sınıfa Sirtını Döner Öğretmen...

Sınıfa hakim olamaz.
Sık sık disiplin
sorunları yaşar.

Sınıfta Hızlı Hareket Eden Öğretmen...

Öğrencilerin
dikkatini dağıtır...

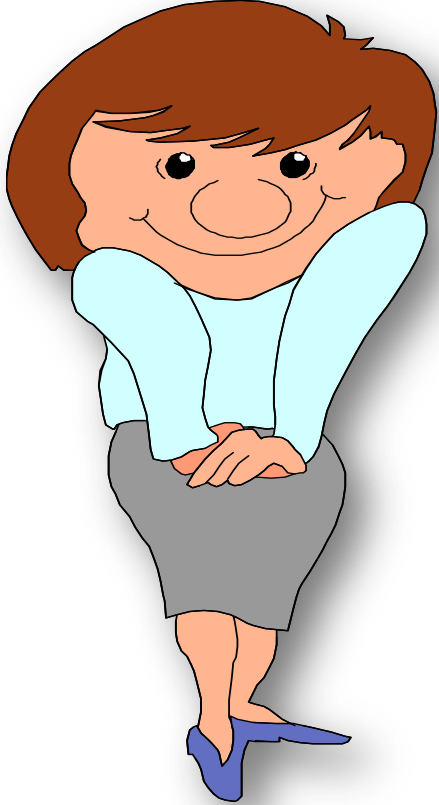
İki Elini Belinde Tutan Öğretmen...

Öğrencilere meydan okur. Güç gösterisinde bulunur.

Öğretmen üstünlüğünü ve kendine duyduğu güveni göstermektedir.

Öğretmen itaati ve kendine olan güvensizliği gösterir. Boynun eğilmesi, omuzların düşmesi ile desteklenir.

Öğrencisine yaklaşıır.
Aynı kutuplar
birbirini çeker.

Öğrencisinden
uzaklaşır. Zıt
kutuplar birbirini
iter.

Dışarıya vurulmayan, bir gerginlik yaşadığının göstergesidir. Çene altına kadar eller kenetlenerek çıkmışsa, gerginlik daha da artmış, demektir.

Öğrenci Elini Yüzüne Koyarsa...

Bu durum, öğrencinin can sıkıntısı ve dikkat dağınıklığı yaşadığını gösterir.

Öğrenci Parmaklarını Ağızına Sokuyorsa...

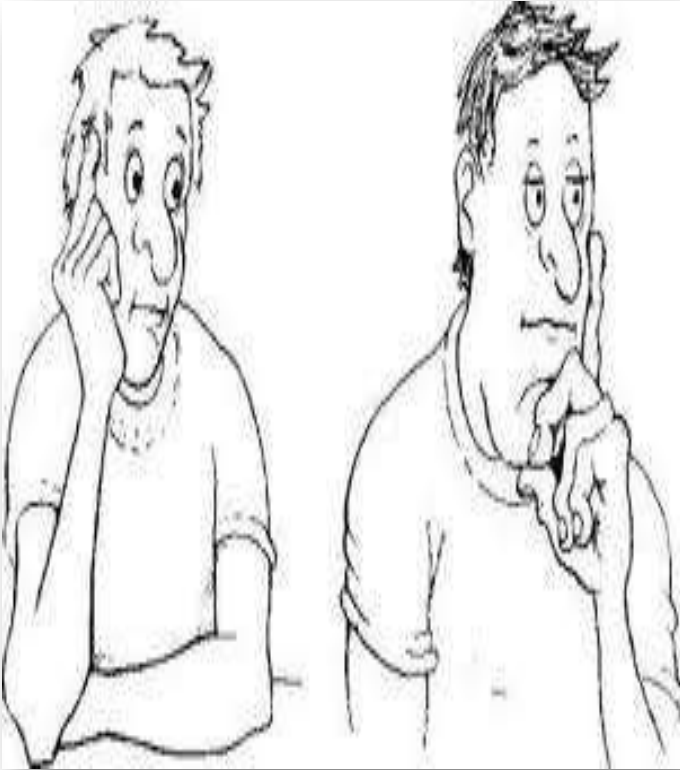

Öğrencinin özgüven eksikliği vardır.

Öğrenci Ellerini Önde Birleştirirse...

Öğrenci kendisini zayıf ve savunmasız hissetmektedir.

Dik olarak yanaktan yukarıya bakması ve başparmağın çeneyi desteklemesi durumunda, bireyin konuşmacıyla ilgili eleştirel düşünceleri var, demektir.

Öğrenci Ayak Ayak Üstüne Atıyorsa...

Öğrenci iletişimde kapalılık ve savunma durumundadır. Ayağın gösterdiği yön, öğrencinin ilgilendiği nesnedir.

Öğrencinin Ayakları Çapraz İse...

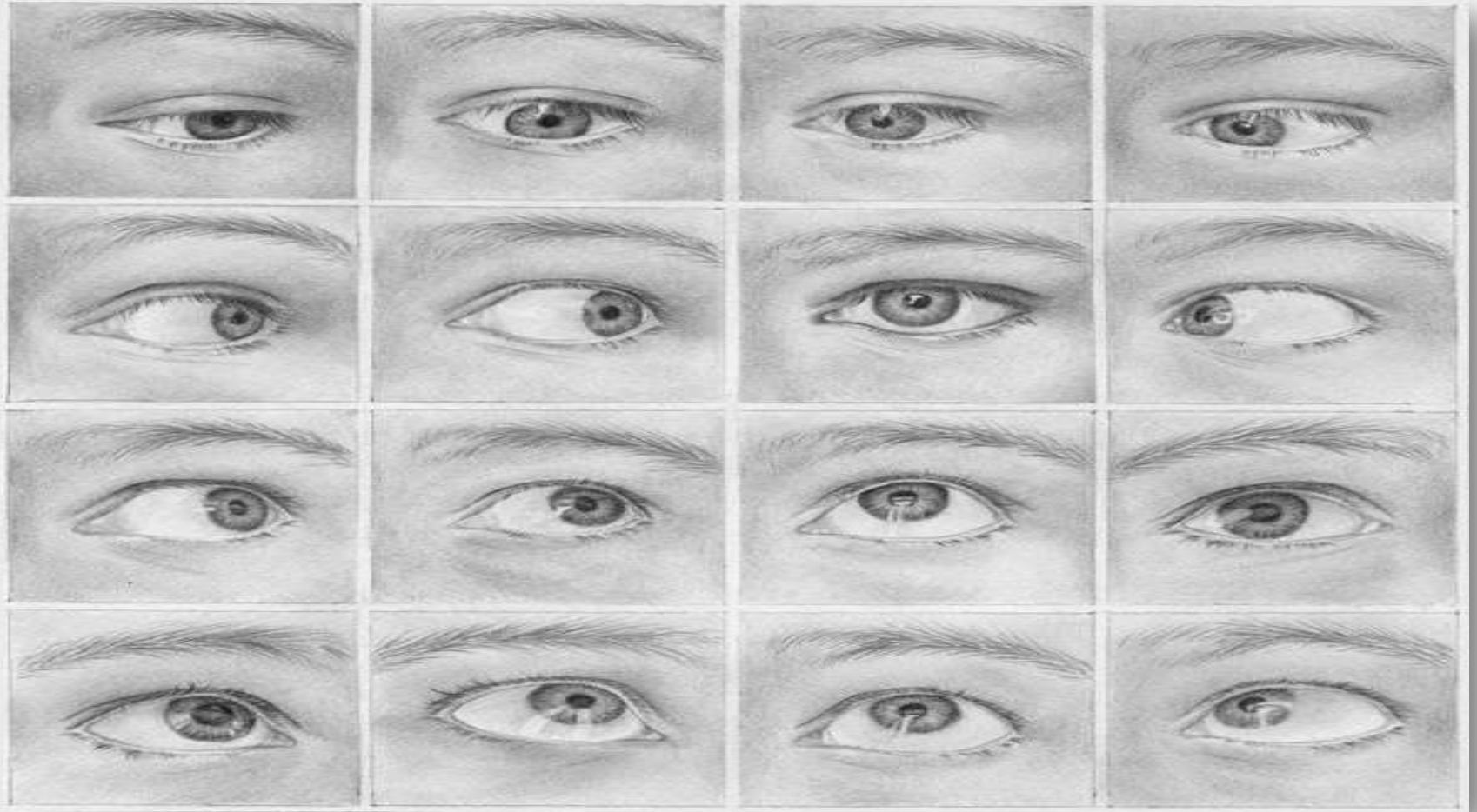

Öğrenci gergin ve olumsuz bir durumun etkisi altındadır. Sınavda ise, sorular onlara zor gelmiştir. Kopya çekerken, ayaklar sıraya sarmaşık gibi dolanır.

- Elle burna dokunma
- Göz - kulak ovuşturma
- Gözleri kaçıрма
- El ve kol hareketlerinde artış
- Oturduğu yerde duramama
- Bakılan yerle işaret parmağının farklı alanları göstermesi
- Bir adım geri atmak

- Alçak sesle kısa cevap vermek
- Fiziksel olarak küçülme, kamburlaşma
- Terleme
- İkna etmeye çalışma
- Göze daha uzun süre bakma
- Ağzını kapatma
- Göz bebeklerinde büyüme

Konuşurken sağa bakan kişi yalanı tasarlamaktadır.

Hoşlanma durumunda,
düşünce esnasında,
karanlıkta göz bebekleri
büyür.

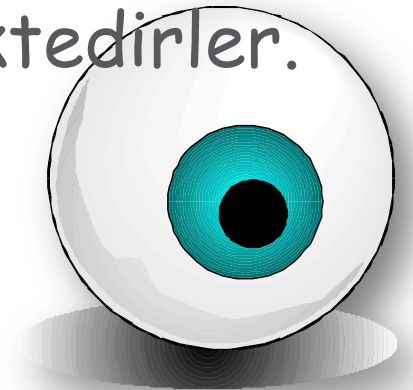
Gözler küçüldüğünde, verilen bilgi beni tatmin etmedi anlamına gelir.

Yukarı bakmak yardım talebini gösterir.

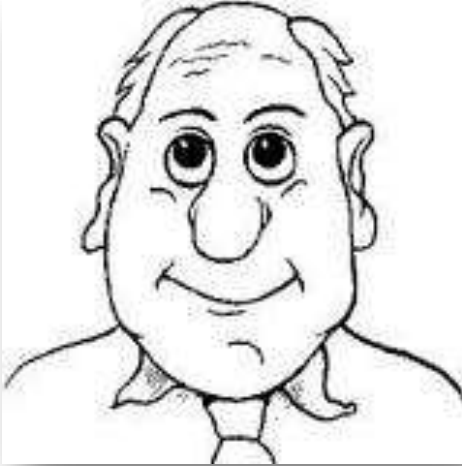
Yere ayak uçlarına bakan insanlar, önceki yaşanmış tecrübelerine bakarak yaşanacak olumsuzluklardan korkan kişilerdir.

Hep öne ve ileriye doğru bakan hayal alemindedir.
Gözün yumulması ile, dışarıdan gelen fikirlere
kendimizi kapatırız.

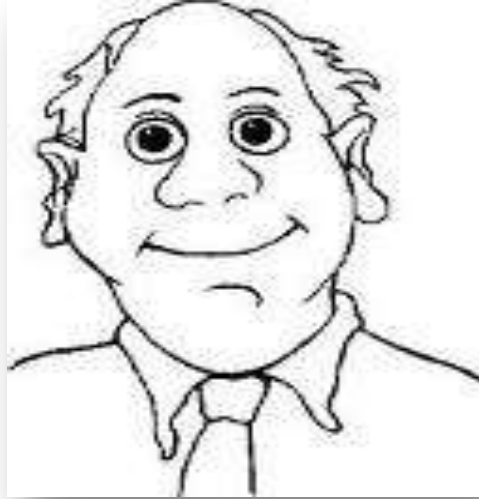
Öğrenciler gözlerini yumuyor ve başlarını
sallıyorlarsa, bu kadar bilgi yeter demektedirler.

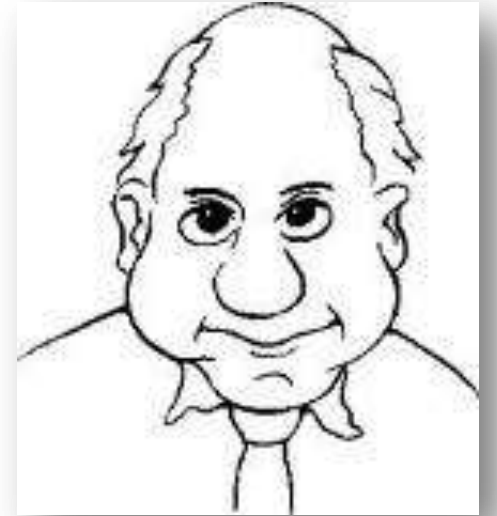
- Sağa bakıyorsa, görsel tasarlama
- Yukarı bakıyorsa, koku hatırlama
- Sola bakıyorsa görsel hatırlama
- Ortada ise duygusal sentez
- Aşağı bakıyorsa tat hatırlama

Normal Pozisyon

İlgilenmiş Baş
Pozisyonu

Onaylamayan Baş
Pozisyonu

Öğrenci Kollarını Kavuşturuyorsa...

Öğrencinin özel alanına girilmiştir. Tahtaya kalktığı zaman, anlatılanlara katılmadığında, savunma durumunda da bunu yapar.

Standardın Dışında Kol Kavuşturan...

Öğretmen, öğrencilere
ben sizden üstünüm,
demektedir.

Öğrenci bu aşamada herhangi bir nesneyi tutuyorsa, öğrencinin tedirginliği daha da artmış demektir. Özellikle kız öğrencilerde bu durum daha fazla görülür.

Öğrenci Hafif Gülümsüyorsa...

Dişler görünmeyecek şekilde gülümsemede, sevinç ve mutluluk paylaşılır. Bu gülümseme sevgi ve ilgi dolu bakışlarla desteklenirse, öğrencilerin ilgisini çektiniz demektir.

Öğrenci Tam Gülümsüyorsa...

Öğrencinin üst dişleri görünür. Sınıfa girdiğinizde, öğrenciler sizi gördüğünde böyle gülümsüyorlarsa, öğrenciler sizin varlığınızdandır mutludur.

Öğrenciler Geniş Gülümsüyorlarsa...

Öğrencilerin alt ve üst dişleri görünür. Bu durum, öğrencilerin sizden, dersten ve sınıfta paylaşılanlardan mutlu oldukları anlamına gelir.

Öğrenci, Başını Yana Yatırıp...

Size bakıyorsa, "sizi dinliyor", eğer hafifçe gülümsüyorsa, "sizi seviyorum" ve "size değer veriyorum" diyordur.

- Gözlük
- Tespih
- Anahtarlık
- Cetvel
- Sopa
- Yüzük, küpe, bilezik, kolye

Masallarda, baykuş
hep bilgedir.
Neden?

Öğretmen, daha fazla bilgiye ihtiyacı olduğunu ifade eder. Öğrenci kalemi ağızına almışsa, konuyu anlamamıştır.

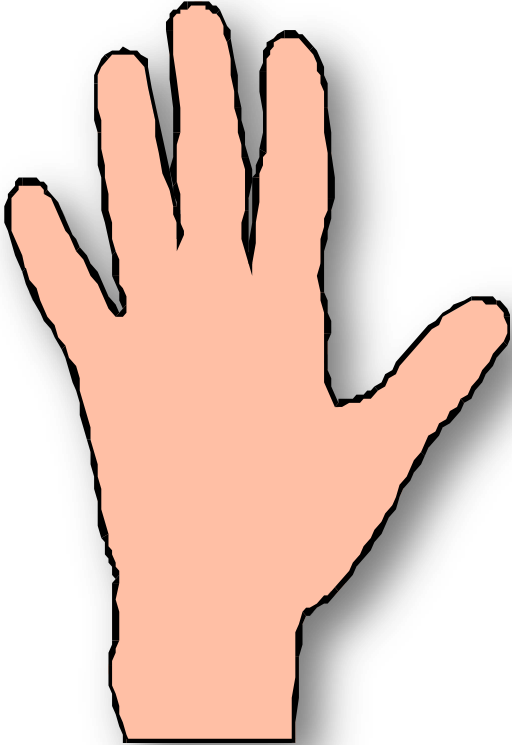
Öğretmen kızgınlık gösterisinde bulunmaktadır. Bunu sık sık yaparsa, öğrencilerde kaygı ve korku yaratır.

Konuşurken gözlüğünüzü çıkartınız.
Dinlerken, gözlüğünüzü takınız.

Öğrenciler bu sayede, gözlükler olmadığında konuşmayı kesmemesi gerektiğini ve takıldığında da konuşmaya başlaması gerektiğini çabucak öğrenir.

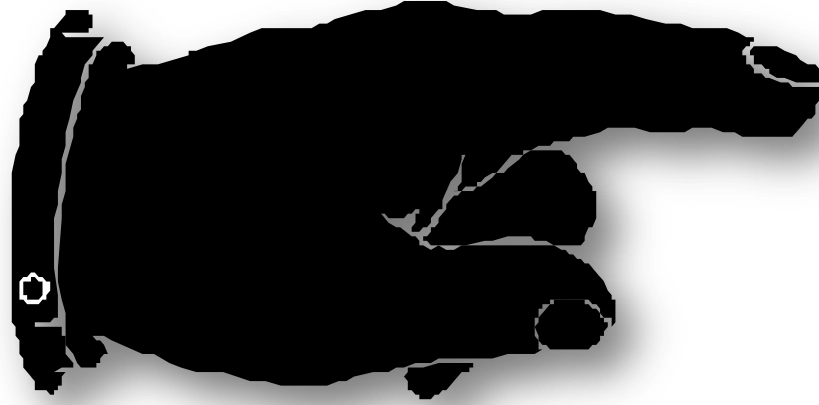

Öğrencilere güven ve dostluk sunar. Uyum ve uzlaşmaya davet eder. Güçlerin eşitliği ilkesi vurgulanır.

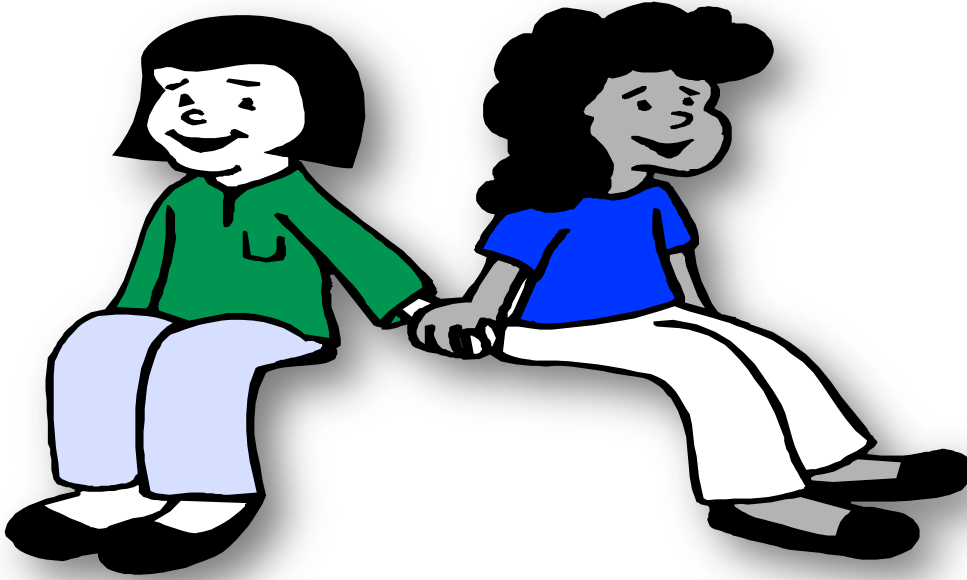
Öğretmenin hassas tarafını dünyaya kapattığını gösterir. O sadece dersini anlatacak ve gidecektir. Bu öğretmen ya duygularındaki güvensizliği ya da bilgi eksikliğini saklamaya çalışır.

Öğretmenin Elinin Tehdit Konumu...

(İşaret parmağı önde ve sıkılmış yumruk)

Bu el konumundaki bir öğretmen hiçbir mazereti kabul etmeyeceğini belirtmektedir.

Öğrenciye değer
verdiğini
gösterir.

Öğretmenin havayı hassas bir biçimde kavraması...

Konuya hassasiyet kazandırır ve konuşulan konuyla ilgili olarak gücünü göstermeye çalışır. Eğer zihinde cevaplanamamış bir sorun varsa, aynı davranış yapılır.

Öğretmenin İki Elini Makas Yapması...

Şiddetli reddetme vardır. Öğretmen, öğrencilerle arasına düşmanca bir set çeker.

Artmış olan gerginliği kontrol etmek isteyen soğukkanlı bir yaklaşım işaretidir. Bu hareket, karşı tarafta direnç doğurmaz.

Öğretmenin İki Elinin Avuç İçlerinin Aşağıya Bakması...

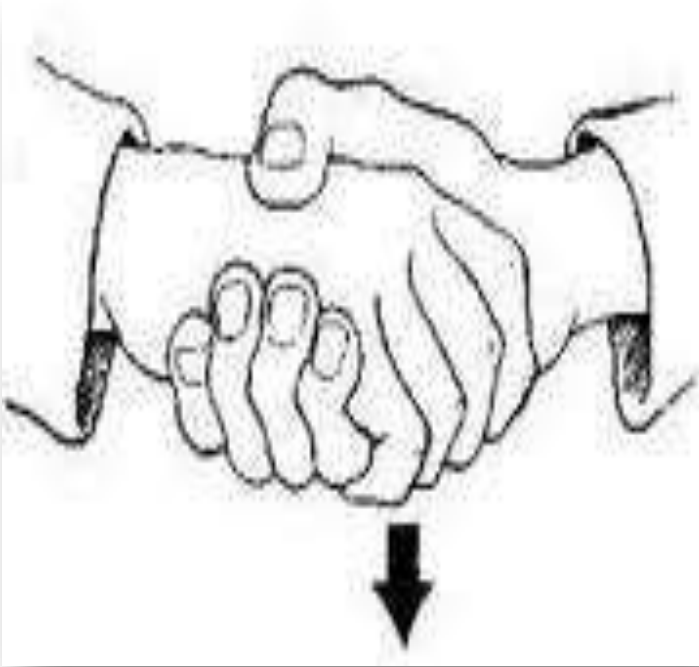
Öğretmen, karşı taraftan gelen teklif ve eleştirilere karşı çıkmaktadır. Bu hareket, karşı tarafı durdurmaya ve kendi sınırlarından içeri sokmamayı amaçlar.

Öğrenci Velisi ile Tokalaşırken...

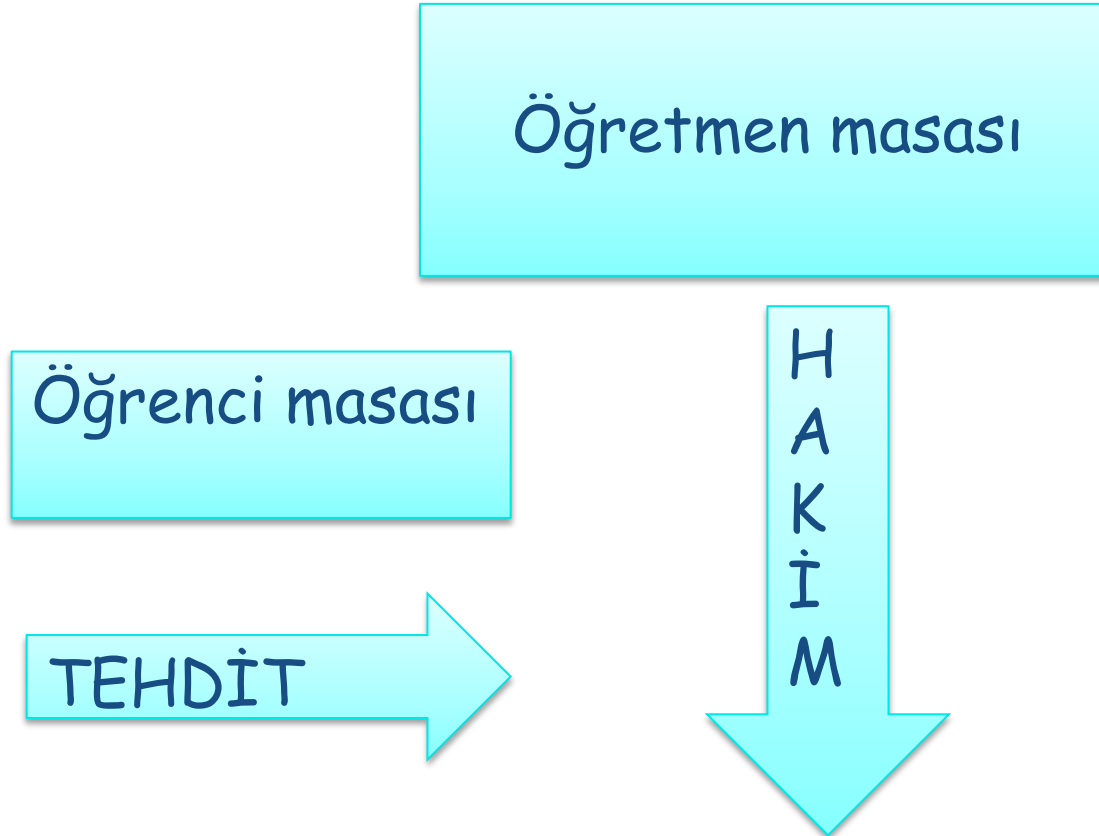

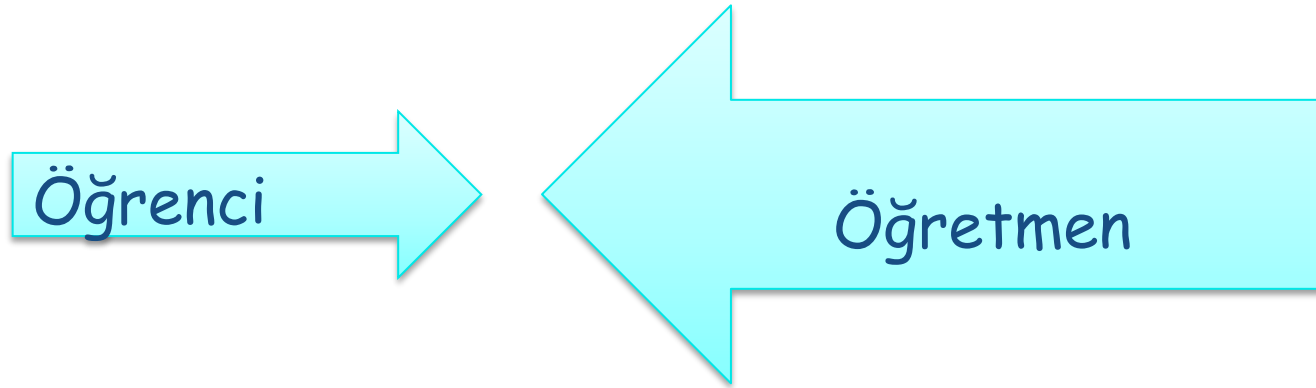
Güçlerin eşitliği
ilkesini
gerçekleştirin.

Öğrenci Velisi ile Tokalaşırken...

Veli üzerinde
üstünlük
sağlamaya
çalışmayın.

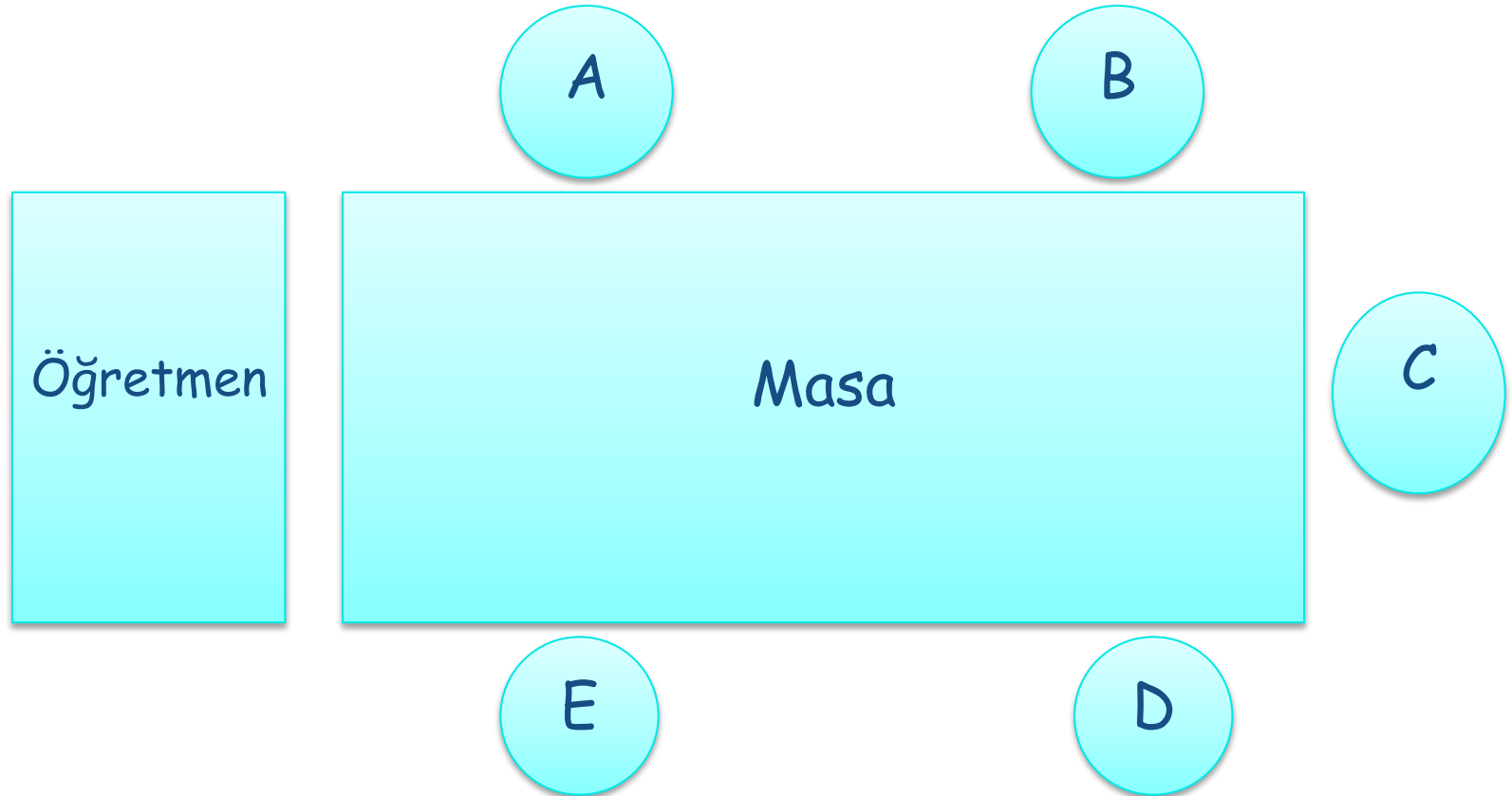

Öğrenci

Öğretmen

Baş, yukarı doğru ise "Üstünlük"

Öne eğik ise, "Uysallık"

- Sıkılmış yumruğuyla, kağıdın üzerine işaret eden öğretmen, hiçbir mazeret kabul etmeyeceğini belirtir.
- Öğrenciyi elinin tersiyle kendinden uzaklaştıran öğretmen, ona değer vermediğini gösterir.

- Öğrenci bir soruya cevap verirken, başını geriye doğru atan öğretmen, öğrencide tedirginlik yaratır.
- Öğretmen, ellerini ensesine koyarak geriye yaslanırsa, öğrenciye seni önemsemiyorum, demektir.

- Ebeveyn
- Yetişkin
- Çocuk

- Eller arkada, gövde önde,
- İşaret parmağı tehdit amaçlı,
- Öğrencinin yüzüne bakmayan,
- Gözlüklerinin üzerinden bakan,
- Elleri cebinde,
- Avuç içi aşağı bakan,
- Tespih kullanan,

- Elleri önde birleşmiş,
- Elleri birbirine kenetli,
- Kol kavuşturan,
- Ayakları çapraz,
- Parmakları ağzında,
- Utangaç, çekingen,

- İyi bir dinleyici,
- Elleri açık,
- Dik duran,
- Özel alana dikkat eden,
- Sabırlı ve kararlı,
- Bilgisine güvenen,
- Göz temasını etkili kullanabilen,

- İskele babası,
- Sezercik,
- Sherlock Holmes,
- Pop star,
- Bilge,
- Bart Simpson,
- Turist Ömer,

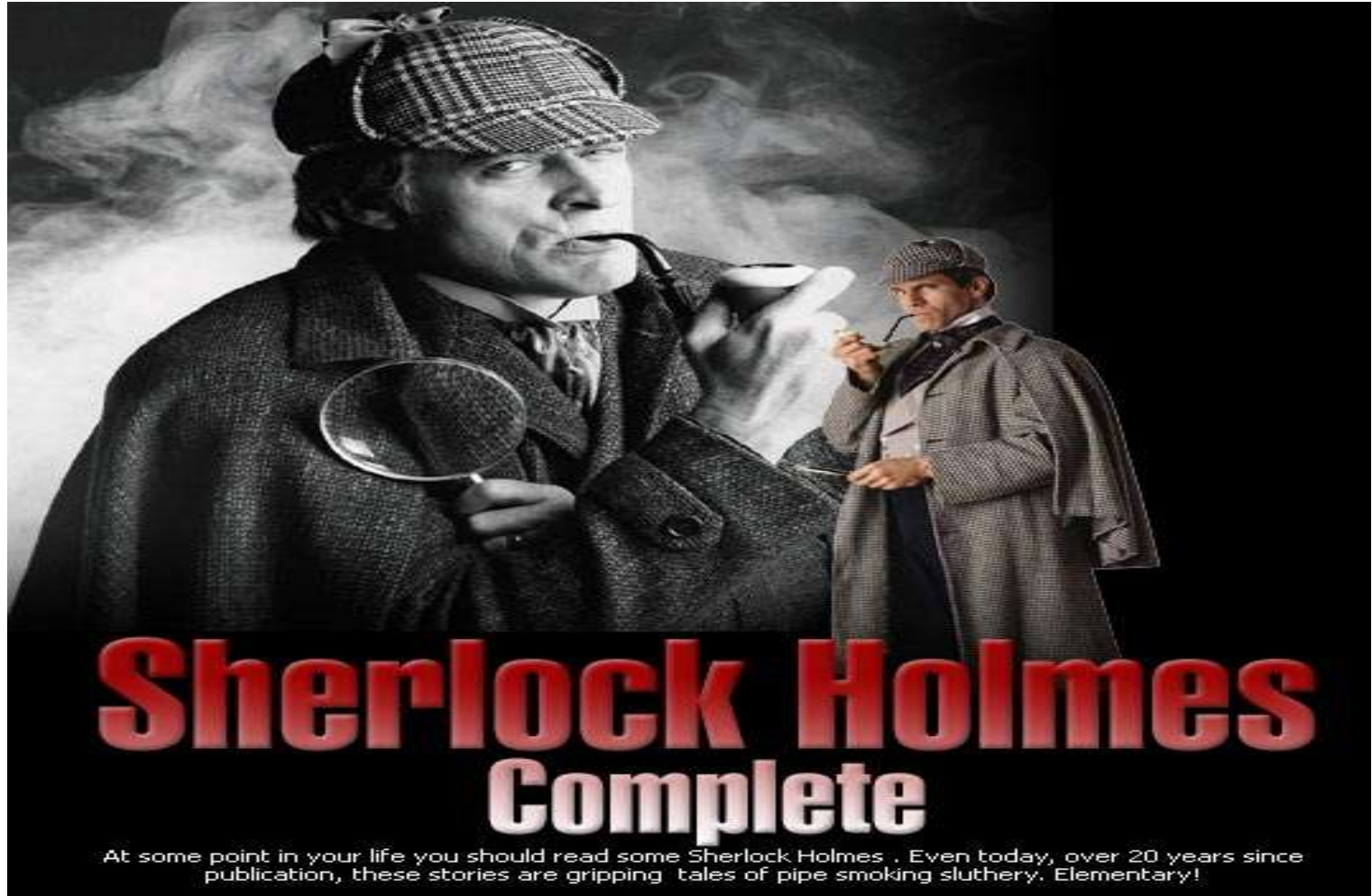
- Ağa, doğal lider,
- Özgüveni yüksek,
- Örgütleme yeteneği yüksek,
- Kutsal değerlere saygı,
- Görünmez madalya ve rütbesi var,
- Tespih, anahtarlık,

www.facebook.com/AGIR

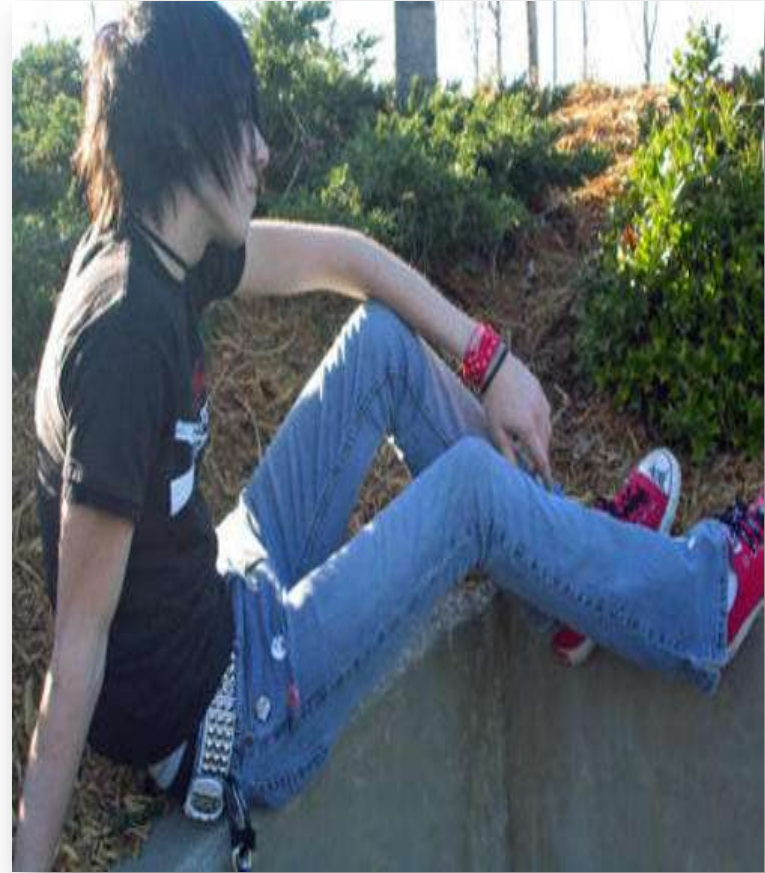

- Algıları açık,
- Masum,
- Açık,
- Dokunulmaktan hoşlanan,
- Kendi merkezli, çabuk sıkılan,
- Sabırsız,

- Gözlem güçleri yüksek,
- Az, öz konuşan,
- Yüz ifadeleri donuk,
- Öğretmenin açığını arayan,
- Parça-bütün ilişkisi kurabilen,
- Seçici,
- Sıkıldıklarında resim yapan,

- Kıyafet, saç,
- Konuşkan, sosyal,
- Esprili,
- Abartılı jest ve mimik,
- İçsel denetimleri olmayan,
- İmaj her şey, başarı hiçbir şey,

- Çalışkan, olgun,
- Güzel konuşan,
- Antisosyal,
- Bilgi otoritesini kullanan,
- Tartışmaya istekli,
- Siyah-beyaz
- Futbol ve magazinden nefret eden,

- Yaman kopyacı ve saldırgan,
- Öğrenciliğe yabancı,
- Eleştirici,
- Öğretmene gardiyan gözüyle bakan,
- Doğruyu bildiği halde uygulamayan,
- Blöf yapan,
- Savunma mekanizmaları gelişmiş,

- Macera,
- Mizah,
- Okula geçerken uğramış gibi,
- Siz onu ciddiye almazsanız, o da sizi ciddiye almaz,
- Sürekli meşgul,

- Uykunuzu alınız.
- Sigarayı bırakınız.
- Sağlıklı besleniniz.
- Kafeini bırakınız.
- Spor yapınız.
- Seçici okuyunuz.
- Mutlaka bir dergi takip ediniz.

- Kırmızı iştah açar.
- Yeşil güven verir.
- Siyah, gücü ve tutkuyu temsil eder.
- Beyaz, istikrarı, devamlılığı ve temizliği temsil eder.
- Mavi, sakinliği, durgunluğu ifade eder.
- Mor, nevrotik duyguları ortaya çıkarır.
- Pembe, kin ve düşmanlığı yok eder.
- Sarı, geçiciliği ve dikkat çekiciliği ifade eder.
- Kahverengi, hızlı hareketi ifade eder.

- Şimdi ile meşgul olun.
- Öğrenciler hakkında konuşmaktan çok, doğrudan onlarla konuşun.
- Nazik ve kibar olun.
- Göz kontağı kurun. Sözel olmayan mesajlara dikkat edin.

- Ben dili kullanarak, söylediğinizin sorumluluğunu alın.
- Kişi hakkında değil, durum hakkında konuşun.
- Soru sormaktan çok cümle kurun.
- Duygulara değil, davranışlara sınır getirin.

Doç. Dr. Necati CEMALOĞLU

necem@gazi.edu.tr

necaticemaloglu@hotmail.com

- Açıl, M. (2005). Başarılı ve etkin öğretmenin beden dili. İstanbul: Armoni Yayıncılık.
- Babacan, Ç. (2011). Öğretmenler İçin beden dili. Ankara: Elma yayınları.
- Cemaloğlu, N. (2001). Öğretmenin beden dili. Ankara, Gazi Üniversitesi, Sınıf Yönetimi Ders Notları.
- Cüceloğlu, D. (2007). Yetişkin çocuk. İstanbul: remzi Kitabevi.

İzgören, A. Ş. (2005). Dikkat vücudunuz konuşuyor.
Ankara: Elma yayınevi.

Tarhan, N. (2009). Duyguların dili. İstanbul: Timaş
Yayınları.

Yılmaz, H. (2002). Öğretmenim lütfen bu kitabı okur
musun?. Konya: Çizgi Yayınları.

<http://www.delinetciler.net/forum/beden-dili>